

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Članki in oznanila (inserte) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedele in praznike, ob 6. uri popoldne.

tev. 22.

V Ljubljani, v petek 27. januarija 1893.

Letnik XXI

Josip Marn.

Zgodilo se je, kar smo se bali že nekaj tednov: zapustil nas je mož, kakoršnih Slovenci le malo imamo — kanonik J. Marn je danes, dne 27. januarija, ob 10. uri dopoldne Bogu izročil svojo blago dušo! — Kako smo se z njim vred veselili vsi njegovi spoštovatelji in hvaležni učenci, ko so mu dne 4. oktobra 1892 na prsi pripenjali zaslužen vitezsko znamenje Franc-Josipovega reda v dvorani onega poslopja gimnazijskega, kamor je rajni skozi 35 let zahajal kot učitelj slovenščine in veronauka. Voščili smo mu takrat, naj bi se izredne odlike veselil leta in leta ter dolgo še porabljal svoje spretno pero dragemu narodu slovenskemu v korist. A previdnost božja je sklenila drugače. Kmalu po slavnostnih dneh je jel bolehati; prikazovala se je vodenica. Mesca decembra mu je odleglo toliko, da je parkrat v stolnici opravljal daritev sv. maše in se doma usedel k pisalni mizi, da konča trideseti letnik „Jezičnika“, v katerem se, čuteč svojo slabost, poslavlja od Slovencev. — Kako ganljivo, spodbudno je bilo, opazovati pobožnega duhovnika v hudi bolezni. Junaško je prenašal bolečine, ves miren je bil in popolno vdan v voljo božjo. Ni je bilo slišati besedice nepotrpežljivosti. Hudo mu je dejalo le to, da zadnje dni ni mogel več opravljati duhovnih dnevnic, katere je s toliko vestnostjo molil vsa leta duhovska. Rad je naprosil katerega gospodov, da mu je glasno čital brevijar, on pa je v duhu sledil cerkveni molitvi. In ko mu je ustna molitev zadnje dni že tudi delala težave, prosil je koga, da mu čita iz kake molitvene knjige, najrajše iz Kosarjeve „Nebeške Hrane“. Prisrčno je prosil tudi duhovne pomoči v zadnjih trenutkih, kar se mu je spoznalo, kajti ob strani mu je bil njega duhovni voditelj, č. p. Tadej, ko je zapuščal solzno dolino.

Mi pa tvoji častilci in hvaležni učenci stojimo žalujoč ob mrtvaškem odru, kamor so te položili. V tebi, blagi Josip, je cerkev zgubila pobožnega duhovnika, vsega gorečega za čast božjo in izveličanje onih, ki so ti bili izročeni; kapitelj ljubljanski žaluje po vrednem častnem svojem članu; Matici slovenski je vzet modri predstojnik, ki jej je daroval trud in prosti čas zadnjih let; šolska mladina plaka po nepozabnem učitelju, ki jej je bil, res pravi oče; „Slovincu“ je vzet marljivi sotrudnik, — domovina slovenska je ob enega najzvestejših nje sinov, ki jo je resnično ljubil in vse življenje za njo deloval po častitem geslu: vse za vero, dom, cesarja!

Rojen je bil rajni gosp. Marn v solnčni Štangi pri Litiji dne 13. marca 1832, bil mašnik posvečen leta 1855 ter je le kratko časa deloval v dušnem pastirstvu kot duhovni pomočnik v Horjulu. Že leta 1857 postal je učitelj na ljubljanski gimnaziji. Višja cerkvena oblast je cenila velike zasluge Marnove pri vzgoji mladine, ter mu v znamenje priznanja leta 1887 podelila čast konzistorijalnega svetnika; leta 1890 pa je bil imenovan častnim kanonikom. Presvetli cesar pa so povodom umirovljenja izvrstnemu in velezaslužnemu učitelju podelili viteški križ Franc-Josipovega reda. Ljubi Bog pa, za katerega čast si se vedno trudil, naj ti, nepozabni Josip, sedaj podeli v svetih nebesih krono plačila in slavo neminljivo. Večni ti spomin!

Državni zbor.

Z Dunaja, 26. januarja.

Podpredsednik dr. Kathrein prišel je današnje sejo s čitanjem nekega vladnega dopisa, v katerem ministerski predsednik zbornici poroča, da je bil vsled Luegerjevega govora državnemu pravdnistvu naročil, pričeti kazensko preiskavo proti dvornemu svetniku Kaanu, kateremu so očitali, da je dobival od „Aziende“ po 3000 gld., od „Phoenix“-a pa po 4000 gld. letne nagrade. Državno pravdnistvo je zaslišalo več prič, pa se je prepričalo, da dvorni svetnik Kaa od omenjenih družb ni dobival ničesar, razven postavno mu nakazane plače, zato je ustavilo kazensko preiskavo.

Potem se je nadaljevala razprava o proračunu deželnoobrambovskega ministerstva. Ploss je priporočal ministru, da naj se vojaške vaje napravljajo o takih časih, ko na kmetih ni toliko dela; Polzhofer in Hagenhofer pa sta zahtevala nekatere premembe gledé visokosti in pobiranja vojaške takse. Govoril je še rusinski poslanec Podlaszeski, pa tako tiho, da so ga komaj razumeli njegovi najbližnji sosedje, in Dötz.

Potem je prišel k besedi deželnoobrambovski minister grof Welsersheimb, ki je odgovarjal raznim govornikom in interpelacijam. Najprej se je pečal z izdelovanjem za vojno potrebnih rečij, rekši, da vojna uprava jeden del dotičnih rečij pridruže malim obrtnikom, dasi skušnja uč, da z njihovimi izdelki ni bila zmerom zadovoljna. V miru bi mali obrtniki morda zmagovali naročila, v vojskitem času pa je treba velikih delavnic, zato jih pa ne smejo prezirati v mirnem času in jim morajo prepuščati toliko naročil, da jim ni treba ustavljati dela.

O vojaški taksi je rekel, da vlada pripravlja primeren predlog gledé preustroje njene, ki ga bode že skoro izročila zbornici. Potem se je obrnil k žandarmeriji in je poudarjal, da mora biti osnovana po vojaškem načinu, da more zadostovati svoji nameni. Žandarmi morajo spolnovati vse zakone in ne smejo nobenega prezirati, sicer jih zadene še hujša kazen.

Neki poslanec je zahteval, da naj si žandarmerija zmerom pred poslovanjem izprosi navodil od političnih uradov; to pa je nemogoče, ker mora dostikrat naglo postopati in bi marsikaj zamudila, če bi čakala teh navodil.

Nato se je minister pečal z jezikovnim vprašanjem pri vojni, ki se ne sme vravnati po narodnostih, ker bi se sicer posamezni oddelki veliko bolj bojevali med seboj, kakor zoper skupnega sovražnika. Pri vojni se rabijo jeziki po praktični potrebi. Pri tej priliki odgovarjal je minister na nekatere interpelacije, najprej na dve interpelaciji poslanca Tilserja, potem na interpelacijo poslanca Kluna gledé polkovnega slovenskega jezika pri koroškem pešpolku št. 7. Omenjal je, da je na to reč odgovarjal že vojni minister pri zadnji delegaciji in da se neče spuščati v podrobnosti. Ali rekel je, da se ta stvar ne sme presojati z državnopravnega, ampak zgolj vojaškega stališča. Dotična odredba nima veljave zakona, ampak le odredbe, ki se sme spreminjati. Nenemški vojaki se morajo izobraževati v svojem narodnem jeziku; kdor pa zna nemški, se občuje z njim v tem jeziku. Odredba zaukazuje, da morajo vsi častniki znati polkovni jezik, sicer ne morejo avanzirati. Zarad malih odstotkov drugače govorečih vojakov pa se vendar ne smejo siliti, da naj umé dotični jezik, ker bi sicer morali znati po dva druga jezika, ki se govorita v polku. Ali kam potem pridemo, pravi minister? To ni res, da bi se pri vojaštvu slabo ravnalo s katero narodnostjo. Vsi narodi so enaki, in kdor se v tem oziru pregreši, ga hudo kaznujejo. Vojna uprava dobro vé, da so se vsi narodi od nekdaj bojevali za cesarja in državo, zato pa ni govora o tem, da bi se moral kateri jezik ukloniti drugemu. Slabo bi bilo za narodnost, če bi fantje pri vojakih zgubili svojo narodno zavest, če se pa razven tega še nekaj nemščine naučé, jim to gotovo ni ne škoda. Izključna narodnost pelje k boju vseh proti vsem, kar bi bila največja nesreča za narode same.

Po teh besedah razpravljal je minister navete gledé premembe vojnega kazenskega zakona in je to zadevo primerjal z obširno premembo kazenskega zakona, s katero se peča kazenski odsek.

Za njim so govorili še nekateri govorniki, ob 5. uri popoldne je bil dovršen proračun deželnoobrambovskega ministerstva. Pred sklepom seje prosil

je načelnik davkarskega odseka, dr. Menger, naj mu vsaj dadé dovolj časa, da more pretresati dotične predloge.

Podpredsednik Ohlumecky je odgovarjal, da se bode predsedništvo oziralo na to željo, ali v prvi vrsti je treba dovršiti državni proračun, zato je napovedal prihodnjo sejo za jutri ob 10. uri popoldne. Na vrsto pride centrale ministerstva za uk in bogočastje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. januarja.

Spremembra volilnega reda. Da ima sedanji državnozbornski volilni red mnogo slabih strani, se je že večkrat naglašalo. Tudi se dvomi, da bi za sedanji čas še bila primerna volitev po volilnih možeh po kmetijskih občinah. Pri taki vredbi volitev se lahko pripeti, da ni voljen tisti, za katerega je večina prvotnih volilcev, temveč tisti, za katerega so se pri volitvi volilnih mož ugodno razdelili glasovi. Tudi ni baš umestno, da jeden sam glas pri prvotni volitvi večkrat odloči izvolitev cele vrste volilnih mož, torej o celi vrsti glasov za tega ali onega kandidata pri glavni volitvi. Prememba volilnega reda v tem oziru pa vendar ni tako lahka. Glavna težava je v tem, kje naj bode volišče. Liberalci bi najraje videli, da bi se volilo pri okr. glavarstvih ali na sedežih okrajnih sodišč, ker bi potem prišli voliti le volilec iz obližja mest, ki so bolj liberalni. Konservativci pa v to ne morejo privoliti in zahtevajo, da naj se voli po občinah. Če se sedaj vrše po občinah prvotne volitve, zakaj bi se potem glavne ne mogle. Ko bi se o tem, kje naj bi bilo volišče, ne mogli sporazumeti, bi bilo pač po našem mnenju najbolje, da se obdrže volilni možje, samo vpelje naj se pri volitvah volilnih mož nekako zastopstvo manjšin. Odsek za volilno reformo je predčrtal imel o tem posvetovanje. Vodja levicarjev je imel dolg govor, ki je pa le pokazal, da tudi še v liberalnem taboru o tem neso jedini. Rekel je le, da bode treba na podlagi statističnega gradiva proučevati, kje naj bode volilni kraj. Tudi nekaj družega je bilo v njegovem govoru, kar je v nas vzbudilo neko nezaupanje. Plener se je izrekel, da bi ne bilo potrebno, da bi se po vseh pokrajinah volitve jednako vredile. Skliceval se je na Galicijo in Bukovino, kjer prebivalstvo še ni tako napredovalo in so tudi sedaj volitve drugače vredene nego drugod. Mi ne vemo, je li Plener se hotel s tem prikupiti Poljakom, ki se bojé, da bi pri vpeljavi neposrednih volitev izgubili nekaj mandator na Rusine. Nikakor pa ne moremo biti za to, da bi se prepustila končna odločitev morda povsod deželnim zborom. Na Koroškem in v Istri, kjer bi direktne volitve največ koristile Slovincem, bi se potem gotovo ne vpeljale, ali bi se pa sklenil kak volilni red, ki bi nam ne bil po godu. Sploh pa mislimo, da je dolžnost naših državnih poslancev, da se poganjajo, da se hkratu sklene pravičnejša razdelitev volilnih okrajev. Pri sedanji volitvi okrajev bi Slovanom v Avstriji z nobeno volilno reformo ne bilo dostipomagano.

Panamska ofera dan za dnevom spravlja večje sleparije na dan. Kako se je gospodarilo, kažejo sledeče številke. Za panamsko železnico se je izdalo 98 milijonov frankov, da si je vredna komaj 50 milijonov. I a to bi vsaj še bilo, ali 25 milijonov se je plačalo za konsumtibilije za osobe. Kako se je pri tem postopalo, naj le povemo, da se je za ricinusovo olje izdalo ali vsaj zaračunilo 600.000 frankov, za zdravila se je izdala malenkost 24 milijonov. Za pisarniško službo se je zaračunilo 42 milijonov, za slugo uradnikom 13 milijonov, za ekvipaže 3 milijone, za bolnice 35 milijonov frankov. Za stavbo se je izdalo 440 milijonov. S tem denarjem bi se, kakor je preračunal Thiebaud, bilo lahko premaknilo 39 1/2 milijona kubičnih metrov zemlje, v resnici se je pa le 19 1/2 milijona kubičnih metrov. Vse zemlje je pa bilo premakniti 150 milijonov kubičnih metrov. 237 milijonov se je zaračunalo za razne ustanovne stroške. Vpravni stroški so zaračunjeni s 86 milijoni, za stanovanja za delavce in uradnike se je zaračunalo 47 milijonov frankov. Izmej podjetnikov je najbolj sleparil inženier Eiffel, ki je dobil 60 milijonov frankov in primerno najmanj naredil. Seveda pri takih razmerah se more vsak proračun prekoračiti. Bilo je absolutno nemogoče, da bi se delo dovršilo. Za 1400 izdanih milijonov se je dodelal jedva sedmi del prekopa.

Srbija. Veselje o sporazumljenju bivšega kralja Milana s kraljico ni bilo tako veliko, kakor se je s prva poročalo. Razsvetljava je res bila v Belemgradu, ali skoro polovica hiš ni bila razsvetljena. Tudi regent Ristić ni razsvetil oken. Metropolit je takoj bil sklical sinodo, katere so se udeležili škofje vse dežele. Sklenili so, da je ločitev Milanovega zakona neveljavna, ker se ni izvršila po cerkvenih določilih. Na podlagi tega sklepa je dal metropolit zakonski zvezi mej Milanom in Natalijo zopet blagoslov, za kar se je Milan zahvalil. Bivši srbski kralj je najel v Parizu večjo hišo, kjer se nastani s svojo soprogo.

Bolgarija. Ruska vlada je v Carigradu vendar res storila korake, da bi Turčija ugovarjala premembi bolgarske ustave. Veleposlanik Nelidov je Turčijo opozoril, da sklepi bolgarskega sobranja neso veljavni, ker po berlinskem dogovoru se sobranja v Sofiji ne smejo udeleževati vzhodnorumelijski zastopniki. Ruski veleposlanik pa ni ničesar opravil, samo Bolgari sedaj vedó, da Rusija ni le proti Koburžanu ali pa Stambulovu, temveč proti samostojnosti in celokupnosti bogarskega naroda.

Slovstvo.

Jezičnik.

Knjiga Slovenska v XIX. veku. Spisal J. Maru, XXX. Leto. V Ljubljani. 1892. Natisnila in založila B. Miličeva tiskarna. — Najnovejši in — t a d n j i. Jezičnik! Teško je zapisati to — še bolj težko pa slovenskemu svetu naznaniti, da je marni pisatelj ravno danes umrl. Dolgih 30 let je snoval profesor-kanonik Jezičnika, poučeval v prvih osmih letih napredne Slovence v slovenskem pisanju; zadnjih 22 let pa je množil slavo Slovencev z opisovanjem slovstvenikov slovenskih od Ciril-Metodovih časov pa do danes. Opisal je več kot 250 slovstvenikov slovenskih, pokazal, kako bogato slovstvo imamo v primeri z drugimi mnogoštevilnejimi narodi. Po Jezičniku ni se več bati, da bi nam mogel kdo oponašati, — in naj si je tudi največ naš nasprotnik —, kakor nekda v kranjskem deželnem zboru A. Zele a e c, da vse slovstvo slovensko nese lahko v robec povito.

Ni nam treba na dolgo in široko razkladati, kolikega pomena je Jezičnik v slovstvu v slovenskem. „Slovenec“ je storil to v poročilih o vsakoletnih zvezkih njegovih, posebej pa ga je obširno ocenil v istem listu o njegovi petindvajsetici l. 1888 g. A. Kalan v daljši vrsti člankov, ki so ponatieneni tudi v posebni knjižici z naslovom: „Jezičnik v slovstvu slovenskem ob njegovi petindvajsetletnici“.

Posebni pomen daje gosp. pisatelj sam novejšim zvezkom Jezičnika. V predgovoru k XXVII. in zopet k XXX. letniku piše doslovno: „Poglavitna namera moja zlasti v poslednjih letnikih bila je očitno ta, da bi posvetni rojaki nekoliko bolj se ozirali na slovstvo duhovsko in cerkveno. Kar je duša človeku, to je duhovno slovstvo narodu. Duša in telo je popolnoma človek; svetna in posvetna knjiga — to še le je narodu popolnoma slovstvo. Kdor torej kar prezira duhovno književnost, dela jednostranski in do prave popolne omike dospeti ne more. Iz takega neznanja prihaja posvetnemu razumnistvu mnogotera nevednost in v nemarnost v duhovskih rečeh. To je napaka, zlasti v krščanstvu, kjer bi se posvetno in sveto slovstvo, vsaj v dejanju, ne smelo ni ločiti, nikar že se pobijati“.

Prelepa namera, vredna, da je resno uvažujejo vsi Slovenci. Marnov XXX. Jezičnik je sicer ob enem tudi zadnji, a Marnova idejalna namera se mora v sedanjih časih v tej ali drugi obliki nadaljevati. Naj bi to bila skrb „katoliškemu tiskovnemu društvu“.

Po tem dolgem uvodu pogledimo še ob kratkem vsebino zadnjega Jezičnika. Opisanih je v njem 20 slovstvenikov, ki so gosp. pisatelju večinoma posebno dragi prijatelji: nekdanja součenca Matija Valjavec-Kračmanov in Janez Trdina; znanca od mladih nog, vodja Franjo Bradatska in poslanec Luka Svetec Podgorski; duhovniki: Frančišek Kosar, v več obzirih Slomšek II., pesnik Janez Bilc, znani cerkveni govornik Matija Torkar, častni kanonik in profesor Andrej Marušič, prelat dr. Andrej Čebašek, kanonik Andrej Zamejic; ljubljani učenci dekan Janez Vesel-Vesnin, Anton Zupančič, Anton Kržič, dr. Anton Jeglič in brat Franjo Marn. Zadnja dva, kakor tudi Matija Valjavec, sedaj prav tako marljivo de-

lujeta na hrvaškem slovstvenem polju, kako sta nekda na slovenskem. Vsi omenjeni pisatelji že živé. Umrlih se spominja letošnji Jezičnik samo štirih: Materža Freljch-Vitoškega, bivšega dekana trebanjskega, Matije Hočevarja, bivšega št. peterskega župnika v Ljubljani, rajnega profesorja Mihaela Zolgarja pa rajnega kurata pri Sv. Antonu poleg Kopra Jerneja Križaj-Severjevega.

Konča se Jezičnik z opisom slovstvenega delovanja kan. Jos. Marna. Vzrok navede g. pisatelj sam: „Kar tukaj o svojem književnem delovanju povém, povedano bodi zlasti zaradi Jezičnika, nekdanjim vrstnikom v spomin, prihodnjim pisateljem slovstvene zgodovine pa v razumno porabo.“ Bila je torej želja po resnici, ki je nagnila „Resničnega“, da je tudi samega sebe vsprejel v Jezičnika.

Vrline Jezičnikove so sploh dovolj znane; da bi se le vsigdar in povsod tudi pripoznavale in uvaževale! Noben slovstveni zgodovinar bi torej ne smel prezirati Jezičnika in sicer ne le gledé zgodovinskih podatkov, ampak tudi gledé duha, ki veje v njem, gledé ocenjevanja posameznih naših pisateljev. Slovstvenim zgodovinarjem in vsem ljubiteljem slovenske knjige kliče kan. Marn v slovo, narekuje jim za dnjo voljo svojo tako le: „Kakor ni vse zlato, kar se svéti, tako ni vse dobro zrno, kar so nasejali po njivah našega slovstva tudi v tej knjigi opisani možje. Torej kličem o Knjigi slovenski njenim čitateljem naposled še: „Vse poskusite, kar je dobro, ohranite!“ (I. Tes. 5, 21.)

Dr. J. L.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. januarija.

(Pogreb kanonika Marna) bude v nedeljo popoldne ob pol petih in duhovno opravilo po nepozabnem rajnem v ponedeljek ob 8. uri v ljubljanski stolnici.

(Pogreb preč. g. dekana J. Koprivnikar-ja) se je dne 26. t. m. ob 9. uri prav slovesno vršil. Sprevod je vodil v družbi 19 čč. gg. duhovnikov p. n. g. kanonik in stolni župnik Janez Flis, kateri je tudi služil slovesno črno sveto mašo in imel žalostni slovesnosti v resnici primeren govor. Vrhniški župljani, kateri so svojo veliko cerkev napolnili do zadnjega kotička, so pazljivo sledili prepričevalnim besedam govornikovim. Spreveda so se korporativno udeležili občinski odbor, požarni gasilci, katoliško društvo rokodelskih pomočnikov in čitalnica z zastavama ter šolska mladina z učiteljsvom. — Uradniki c. kr. sodnije so bili službeno zadržani. Iz Logatca je došel c. kr. okrajni glavar Del Gott, ker je bil pokojnik član okrajnega šolskega sveta logaškega. — Pred župnim dvorcem in na pokopališču je nastopil s primernimi žalostinkami dobro izvežbani moški zbor domačih pevcev. Tudi v cerkvi smo med slovesno sveto mašo slišali prav dobro petje mešanega cerkvenega zbora, katero nam priča, da lepa cerkvena glasba na Vrhniki dobro napreduje. Vence so darovali: rokodelsko katoliško društvo — svojemu predsedniku; čč. gg. kapelana — svojemu župniku ter rodbini Kotnikova in Petričeva. Drugi častilci pokojnikovi pa so, kakor je včerajšnji „Slovenec“ že poročal, mesto vencev zložili zdatno svoto za Marijanišče, kar je prav res posnemanja vredno. — Naj vzorni in neupogljivi pokojni g. dekan v Gospodu mirno počiva, vrhniška dekanijska župnija pa naj prav kmalu dobi njemu vrednega naslednika!

(Spinčičeva stvar.) Predvčeraj je imunitetni odsek se posvetoval in sklepal o Spinčičevi stvari. Poslanec dr. Ferjančič je predlagal resolucijo, v kateri se pravi, da se je z disciplinarnim postopanjem proti Spinčiču sicer ne po besedi, pa v duhu, rušila poslanska imuniteta, in se izreka nada, da ga vlada zopet nastavi v prejšnjo službo. Potem je predlagal Ferjančič še drugo resolucijo, da naj imunitetni odsek sklene pripravno določbo v varstvo parlamentarne imunitete in v zbornici stavi svoje predloge. Mladočeh Lang je dalje segal s svojimi predlogi, ki so bili vsi odklonjeni. Posebno odločno je zagovarjal Ferjančičeve predloge konservativec baron Morsey, ki je najprej dokazal vso ničevost razlogov naših tevičarjev, in pa, da se je Spinčič uničil na podlagi starih nejasnih in že davno neveljavnih dvornih dekretov. Prvi Ferjančičev, to je glavni, predlog, se je odklonil, drugi pa vsprejel. — Spinčič po tem takem ne bo več nastavljen v

prejšnjo službo, kajti skoro ni pričakovati, da bi zbornica ovrгла odsekove sklepe, dasi je naš poslanec Ferjančič napovedal svoj predlog kot votum manjšine. Nemški konservativci so glasovali za oba Ferjančičeva predloga, če tudi ni več Spinčič v Hohenwartovem klubu. Pokazali so, da jim je za stvar, ne pa za osebo. Poljaki so pa glasovali proti Ferjančičevemu predlogu. Mi to globoko obžalujemo, ali nepričakovan pa za nas tak izid ni. O svojem času smo mi izrekli svoje obžalovanje, da je Spinčič izstopil iz Hohenwartovega kluba in se začel bratiti z Mladočehi. Izrekli smo zaradi tega bojazen, da ne bode mogoče slovenskim poslancem, toliko doseči zanj, kakor bi sicer. Danes se pa vidi, kako smo mi prav imeli. Da je Spinčič ostal v konservativnem klubu, bili bi se dali gotovo Poljaki pridobiti, da bi glasovali z drugimi desničarji. Tako pa to ni bilo mogoče, dasi so slovenski poslanci in konservativni klub povsem storili svojo dolžnost. S tem, da je Spinčič začel hoditi svoja pota in družiti se z Mladočehi, so Poljaki ga začeli imeti za rusofila in svojega nasprotnika. Kako da Poljaki sodijo o vsem, kar je rusofilskega, je pač dovolj znano. Mi iz srca obžalujemo, da Poljake v takih zadevah vodi slepa strast, in da je sploh političen položaj tak. V naših močeh pa tudi v močeh naših radikalcev ni, da bi mogli te razmere premeniti, zato pa moramo pri našem političnem delovanju računati z njimi.

(Kat. tiskovnemu društvu) je kot dobrotnik pristopil ter dotično svoto vplačal č. g. župnik Peter Vartolj. Hvala! Bog plačaj.

(Za kanonika Jerana dijaško mizo) so darovali gg. župnik I. Tavčar 5 gl., g. M. Ancelj 1 gl.; Fr. Pokorn kapelan 3 gl., Tom. Potočnik, župnik, 5 gl., Ant. Klemen, župnik, 10 gl.

(Slika o madjarski ljubezni do Slovakov.) L. 1896 hočejo Madjari proslavljati tisočletnico svojega bivanja na Ogerskem. Način, kako nameravajo slovesnost izvršiti, je popolnoma primeren njih prirodu, če ni še hujši. Kakor so takrat napravili veliko škodo, kamor so prišli, vse razdirali in teptali, tako hočejo biti doslednji l. 1896. V dosedanem boju zoper Slovake jim gre vse prepočasi; raznarodovanje mora iti hitreje, in za to so si izmislili sredstvo skoraj — peklensko. V novohradski županiji so razpisali konkurz za nagrade tisočletnega jubileja, in sicer 1000 kron, 500 kron, dve nagradi po 400 kron, tri nagrade po 200 kron, šest nagrad po 100 kron in dvajset nagrad po 50 kron za one učitelje, v novohradski županiji, ki bi do slovesnosti pomadjarili zgolj slovaške šole, ali one v občinah z večino slovaških prebivalcev. Pogoji so: Konkurirati sme: 1. vsak učitelj, ki deluje v zgolj slovaški občini ali taki, kjer je večina slovaških prebivalcev v novohradski županiji; 2. ki govori z otroki od dne njihovega vstopa v šolo le v madjarskem jeziku ter jih privaja madjarske govornice; 3. kdor bode vero in cerkvene pesmi poučeval izključno v madjarsčini; 4. kdor z vsakim posameznikom svoje družine obduje po madjarski, kdor se trudi, da bode ljudstvo rabilo madjarsčino, in kdor doseže v tem oziru največji uspeh; 5. kdor se zaveže zdržavati knjižnična pravila in kdor v poučevanju odraslenih doseže največji uspeh. Da se bodo tudi otroci rajše učili, bodo tudi oni dobili denarne nagrade, spominske podobice in knjige; dobili bodo v šole madjarske knjižnice. Prošnje se morajo doposlati do 15. dec. t. l. — Kaj bode iz tacihi otrok? Bodo li koristni udje človeške družbe, ko ne bodo znali ne svojega materinega jezika, ne madjarskega? Za to se Madjari prav malo brigajo, ker jim je le to na srečo, da bi mogli pokazati celemu svetu, kako se množé!

Liga + 38.

(Pasja bolezen ali kaj?) V torek dne 24. t. m. sta Preddvorom nakrat dva psa poginila in tretji bo vsak čas, ako že ni. Kaj je temu vzrok, ljudje le ugibljejo. Da jih je naravna pasja bolezen ukončala, je težko verjetno, ker so bili vsi trije psi zdravi in se ni na njih o kaki bolezni nič poznalo. Škoda za zveste varuhe, zlasti je gotovo hudo oskrbniku gradu „Preddvor“, ko mu je nad 50 glđ. vredni Dogge tako hitro poginil. — Ako je to kaka slobna roka storila, bila bi pač ostre kazni vredna, ker se znaša nad nedolžno živalijo. Poslednje mnenje bi potrjevalo to, da je ravno pred par dnevi nenavadno mnogo tujih beračev po Preddvoru beračilo. Sicer je pa okrajno glavarstvo v Kranju, kakor se čuje, ukazalo okrajnemu živnozdravniku, naj le-to zdravniškim potom preišče, kaj je bilo temu vzrok, ali bolezen ali kako ostrupljenje.

(Premeščeni okrajni zdravniki): Dr. Ag. Sežun pride s Ptuja v Ljutomer; dr. B. Sadnik iz Feldbacha na Ptuj; m. dr. Helly iz Ljutomera v Feldbach.

(Zmrznil) je 18. t. m. na cesti blizu Velike nedelje tuj človek, kakih 25 let star in zelo slabo napravljen. Kdo da je to, do sedaj še niso dognali.

(Iz Prage) se nam poroča: Nadavno sem Vam poročal o „občinah Barádnikov“, ki se ustanovljajo v korist osrednje šolske matice. Danes naznanjam, koliko so nabrali pretečeno leto posamezni mestni odseki in okraji, kakor je matični „Věstnik“ priobčil. Med mestnimi odseki stoji na prvem mestu odsek mesta Králj. Vinohradov z doneskom 5186 glđ., odsek mesta Prage pa le z 1650 glđ. Vzrok je ta, da izročajo člani svoje prispevke večinoma naravnost glavni blagajnici. Kar pa zadene posamezne okraje, stoji Praga na prvem mestu s 40.528 glđ. Sploh se je nabralo po okrajih na Češkem 140.722 glđ., na Moravskem 20.831 glđ., v Sleziji 2486 glđ., po Avstrijskem 665 glđ., po vnanjih deželah in posebno v Ameriki 4724 glđ. Svota vseh darov znaša 167.000 glđ. za leto 1892. Postranski prispevki niso vračunjeni. — Zadnje dni je napolnoval srca praških prebivalcev strah in nemir. Razneslo se je bilo namreč po mestu, da so se naredile na Karlovem mostu, kojega so pred kratkim popravili, precejšnje razpoke. Nekateri so že mislili, da se bode zopet razrušil. A naznanilo preiskovalne komisije je bojazljivce umirilo. Razpoke se delajo na vsakem novem poslopju, posebno pa v hudem mrazu, kateri jih je tudi tu napravil. — Časopisi so pisali v poročilih o letošnjem mrazu o žalostni smrti 16 cigánov, kateri so zmrznili. Toda najnovejša vest pravi, da je vse izmišljeno, kakor tudi o vojaku, ki je zmrznil po noči pri hradčinskem ožidju stoječ na straži — po naznanilu c. in kr. poveljništva. — Še par besed o občinskih volitvah v mestu Karlinu. V tretjem razredu so volili včeraj dne 18. t. m. Izvoljeni so bili sami Staročehi z veliko večino glasov. Mladočehski kandidatje so imeli za 120 glasov manj. Kakor se kaže, mineva navdušenje za Mladočehi. V prvem in drugem razredu Mladočehi itak zmagali ne bodo.

Društva.

(Pevsko društvo v Šturju.) Vabilo k veselici, katero priredi „Pevsko društvo v Šturju“ v nedeljo, dne 29. januarija 1893. leta v prostorih društva „Edinost“ v Ajdovščini. Vspored: 1. Jenko „Na moru“, veliki moški zbor. 2. Volarič „Na planini“, mešani zbor. 3. Hudovernik „Naša zvezda“, moški zbor. 4. Gregorčič „Bomarica“, deklamuje gđč. Fr. Makovec. 5. Vilhar „V slovo“, samospjev s spremljevanjem glasovira. 6. Nedved „Zvezda“, mešani zbor. 7. Hajdrih „Na boj“, veliki moški zbor. 8. „Popolna žena.“ Veseligrava v enem dejanju. Po končanem vspredu prosta zabava s petjem. — Začetek točno ob polu osmi uri. Vstopnina k veselici 30 kr., sedeži 20 kr. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Bralno društvo v Kostanjevici) priredi v nedeljo dne 29. januarija 1893 v svojih prostorih veselico z naslednjim vspreodom: A. Koncert. 1. Titl: Ouvertura: „Planinska roža“. 2. Nedved: „Veseli pastir“, mešani zbor. 3. Erviti: Španska koračnica. 4. Gerbič: „Lovska“, mešani zbor s spremljevanjem štirih rogov. 5. Flotov: Reminiscence iz opere „Marta“. 6. Vašak: „Moški zbor. 7. Mascagni: Intermezzo iz opere „Cavalleria Rusticana“. 8. Foerster: „Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesmij“, moški zbor, ženski zbor, četverošpev i bariton solo s spremljevanjem orkestra. 9. Leopold: Potpourri jugoslovanskih motivov. B. Plus. Pri veselici svira oddelek slavne c. in kr. vojaške godbe pešpolka Sergij Aleksandrovič, veliki knez ruski, št. 101 iz Zagreba. — Začetek točno ob 7. uri zvečer. — Vstopnina za neude: za osebo 50 kr., za obitelj 1 glđ. — K obilni udeležbi najljubšeje vabi odbor.

Telegrami.

Novomesto, 21. januarija. Odbor občine šmihel-stopiške, katera šteje 8700 duš, je pri današnji seji v Kandiji jednoglasno izvolil prevzvišenega knezoškofa dr. Jakoba Missio častnim občanom.

Dunaj, 26. januarija. V zbornici poslancev odgovoril je minister grof Falkenheyn na interpelacijo o nesreči v Oseku, da vznemirjevalne novice neso opravičene. Dosedaj so našli 16 mrtvih in 8 težko poškodovanih. Daljše reklamacije pogrešenih neso došle in soditi je, da ni več žrtev.

Praga, 26. januarija. Vsi hodniki v premogovniku v Oseku razsvetljeni so z elek-

tričnimi svetilnicami in delavci imajo varnostne svetilnice. Eksplozije je najbrž to krivo, da je kak delavec, ko je ven šel, prezgodaj prižgal pipo.

Berolin, 26. januarija. Pri zajutru Aleksandrovega gardskega polka je cesar napil carju in ga označil za najodličnejšega tovariša in varuha starih monarhističnih tradicij in intimnega prijatelja svojih prednikov. Carjevič je napil cesarju in polkovni poveljnik carjeviču.

Berolin, 27. januarija. Carjevič vsprejel je danes Caprivija v avdienco.

Berolin, 27. januarija. V včerašnji seji vojaške komisije je rekel grof Caprivi, da še ne sledi iz tega, če je Moltke kedaj pravil, renska črta je najbolj utrjena, da bi je ne mogel sovražnik prekoračiti. Vse sile morajo se napeti, da se to ne zgodi.

Halle ob Saali, 26. januarija. Poslednjih 24 ur so v Nietlebu 4 zboleli, pet jih je pa umrlo za kolero. Dosedaj jih je 109 zbolelo in 38 umrlo.

London, 27. januarja. „Times“ pravi, da se je podkralj egiptovski le na videz udal. Anglija mora storiti previdnostne naredbes.

Kajiro, 26. januarija. V vsakotrednem vsprejemu je bilo pri podkralju več domačih veljakov, položaj je mirnejši.

RIMSKI KATOLIK.

Znanstveno-filozofičen list. Izhaja štirikrat na leto. Celi letnik obsega 512 strani. Naročila se: Hilarijanska tiskarna v Gorici. Naročnina za celo leto znaša 2 gld. — Obseg 1. zvezka, kateri izide dne 31. januarija: Leon XIII. — luč na nebu. Poezija. — Vojskovoča sila v devetnajstem veku. — Rim bodi naredom sveto mesto. — Vporabnost in plodovitost katoliške dogme. — Liberalizem je zakrivil socialno bēdo. — Kdo je dolžan, skrbeti za cerkveno glasbo? — Sumljiva znamenja v slovenskih akademskih in dišah krogih. — Nekaj poglavij iz ruske cerkvene zgodovine. — Cezarizem in bizantizem v izhodnem razkolu. — Nekoliko o rabi in zlorabi besede „liberalci“ in „liberalizem“. — Kako se pozna katoliški liberalci? — Slostvo: Levstikove poezije. I. II. — Lstek: Kaj pravi Marija. — Raznot-rosti. — Djaška priloga.

Umrli so:

24. januarija. Jožef Tomič, delavčev sin, 1 leto, Vožarski pot 3, tussis convul.
25. januarija. Andrej Meše, predilni mojster, 80 let, Kolodvorske ulice 28, otrpnenje pljuč. — Neža Novak, mestna uboga, 76 let, Karlovska cesta 7, kap.
V bolnišnici:
24. januarija. Alojz Zrimšek, delavec, 34 let, jetika.
25. januarija. Matija Eržen, gostač, 60 let, katar v črevih.

Tuji.

24. januarija.

Pri **Matiču**: Dr. Burger; vitez Weizs; Fischer; Sinek, potovalec; Kollerman, Geiringer, Klötzl, Schwarz, trgovci, z Dunaja. — Busehnagg, trgovec, iz Brna. — Ratsek iz Trsta. — Rumbold iz Grada.

Pri **Mordinger** s sinom in Tscheppe, potovalec, z Dunaja. — Milhofer in Laekenbacher, trgovci, iz Trsta. — Krolikowski, pisatelj, iz Krakovega. — Glaminger iz Beljaka. — Lavrič, šivilja, iz Krašnje. — Eržen, posestnikova soproga, s hčerjo, iz Čepul.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
1. a. zjut.	739.8	-14.8	brezv.	megla	
26. 2. a. pop.	738.4	-4.2	sl. jzap.	jasno	0.00
9. a. zveč.	738.9	-7.8	brezv.	oblačno	
Srednja temperatura -8.9°, za 7.3' pod normalom					

Hišo kupim

(na deželi) 78 3-2

na Primorskem ali na Notranjskem, ki bi bila pripravna za kupčijo.

Več se zve pri vredništvu tega lista.

Odbor „Matice Slovenske“ naznanja častitim društvnikom prežalostno vest, da je večletni prezaslužni predsednik, občespoštovani gospod

Josip Marn,

c. kr. gimnazijalni profesor v p., častni kanonik, konzistorijalni svetnik, vitez Franc-Josipovega reda itd. itd.,

danes ob 10. uri dopoldne po dolgi in težki bolezni, večkrat prejemši svete zakramente za umirajoče, v 61. letu svoje dobe mirno zaspal v Gospodu.

Truplo nepozabnega rajnega preneso v nedeljo, dne 29. januarija ob 4 1/2 uri popoldne iz hiše Pred škofijo št. 10 na pokopališče pri sv. Krištofu. Sveta maša za dušo prebleglega pokojnika se bode darovala v ponedeljek 30. januarija v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

Predragi predsednik bodi priporočen v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 27. januarija 1892.

Na drobno in debelo.

Marija Podkrajšek

v Ljubljani, Špitalske ulice 9

priporoča slavnemu občinstvu svojo veliko in najcenejšo zalogo vsakovrstnih

vencev in šopkov

za ženine in neveste.

P. n. gg. trgovci dobijo primeren odbitek.

Dalje priporočam najnovejšo

nagrobne vence

s trakovi

po najnižjih cenah.

Na drobno in debelo.

Dunajska borza.

Dne 27. januarija.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld. 65 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98 . 25 .
Zlata renta 4%, davka prosta	116 . 70 .
Papirna renta 5%, davka prosta	101 . 15 .
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	999 . — .
Kreditne akcije, 160 gld.	321 . 40 .
London, 10 funtov stl.	120 . 58 .
Napoleon (20 fr.)	9 . 62 .
Cesarski cekini	5 . 66 .
Nemških mark 100	59 . 25 .

Dne 26. januarija.

Ogerska zlata renta 4%	114 gld. 25 kr.
Ogerska papirna renta 5%	101 . 50 .
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	146 . — .
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	167 . 50 .
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	194 . — .
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	97 . 50 .
Zastavna pisma	100 . 80 .
Kreditne srečke, 100 gld.	193 . 55 .
St. Genois srečke, 40 gld.	67 . 75 .

Ljubljanske srečke, 20 gld.	23 gld. — .
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	19 . — .
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 . — .
Salmove srečke, 40 gld.	67 . 75 .
Windischgraezove srečke, 20 gld.	72 . — .
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 . 25 .
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2855	— . — .
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	93 . 40 .
Papirni rubež	1 . 23 .
Laških lir 100	— . — .

List „Mercur“. Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirjih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločilnih pojavih na dunajski borzi. Světi pisarni in ustni brezplačno. Celotna naročnina s poštno pošiljateljico vred gld. 2.60.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Vestni nasveti za doseg
kolikor moč visokega obrestovanja
pri najpopolnejši varnosti
naloženih glavnice.